

Műszaki útmutató

**a nemzetközi könyvelt levélpostai küldemények
vonalkódos egyedi azonosítóinak feladó általi
előállításához**

Verziószám: 4.0

Budapest, 2022. április 11.

Tartalom

Tisztelt Ügyfelünk!	3
1. Vonalkódos azonosítók szerkezeti felépítése és adattartalma	4
1.1. A vonalkódos küldeményazonosítók típusai, szerkezeti felépítése és adattartalma	4
2. Vonalkód előállítási követelmények	6
2.1. Megfelelés a szabványoknak	6
2.2. A vonalkód elhelyezésére szolgáló terület	6
2.3. Nyomtatási minőség	6
2.4. A vonalkód előállításához használható színek	6
2.5. A vonalkód beltartalmának megjelenítése	7
2.6. CODE-128 szabványú vonalkódos azonosító méretének optimalizálása	7
2.7. Szemmel olvasható adattartalom megjelenítése	7
2.8. A vonalkód és az adatelemek paramétereire vonatkozó előírások	8
2.9. A vonalkódos küldemény-azonosító kialakítási formája	9
2.10. A vonalkódos küldemény-azonosító minták (nem méretarányos – kizárólag szemléltetés céljából)	9
2.10.1. A vonalkódos küldemény-azonosító méretei	10
3. Vonalkód elhelyezési követelmények a küldeményen	11
3.1. Küldeményazonosító vonalkód elhelyezése a küldeményen	11
4. Az azonosító-tartományok kiosztása, nyilvántartása	13
5. Vonalkódos küldeményazonosítók bevizsgálása, jóváhagyása	14

Tisztelt Ügyfelünk!

A Magyar Posta Zrt. a könyvelt levélpostai küldeményekhez vonalkóddal ellátott küldeményazonosítókat rendszeresített.

A vonalkódos küldeményazonosítók használata a vonalkód-technika alkalmazásával tovább növeli a postai küldemények kezelésének gyorsaságát, pontosságát és biztonságát a felvétel, a továbbítás és a kézbesítés során, amely azonban csak az ezen útmutatóban foglalt műszaki követelmények maradéktalan alkalmazása esetén valósítható meg.

A jelen útmutatóban meghatározott vonalkódos küldeményazonosítók kizárólag a nemzetközi postai forgalomban feladásra kerülő könyvelt (ajánlott) levélpostai küldemények esetében alkalmazhatók. A Magyar Posta Zrt., a szerződéses ügyfelei számára továbbra is lehetővé kívánja tenni, hogy postai küldeményeiket nyomdai úton, illetve a boríték előállítása során elláthassák a postai kezelés igényeinek megfelelő vonalkódos küldeményazonosítóval.

Ezen műszaki útmutató a vonalkódos küldeményazonosítók előállításához kíván segítséget nyújtani szerződéses ügyfeleink, valamint a küldeményeket előállító nyomdák számára. Minden olyan fizikai paraméterrel kapcsolatos kérdésben, melyet ezen dokumentáció nem tartalmaz a hivatkozott nemzeti szabványok előírásai tekintendők irányadónak.

A Magyar Posta Zrt. fenntartja magának az ezen műszaki útmutató mindenkori aktuális változatában szereplő adatok és előírások megváltoztatásának jogát.

A jelen útmutatóban nem szereplő kérdésekkel kapcsolatos további információért kérjük, forduljon postai kapcsolattartójához, vagy telefonos Ügyfélszolgálatunkhoz a 06-1-767-8272 számon. Szolgáltatásainkról a www.posta.hu internetes honlapon olvashat részletesen.

További eredményes együttműködést kíván a

Magyar Posta Zrt.

1. Vonalkódos azonosítók szerkezeti felépítése és adattartalma

1.1. A vonalkódos küldeményazonosítók típusai, szerkezeti felépítése és adattartalma

A Magyar Posta Zrt. az Általános Szerződési Feltételekben és a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvényben (Postatv.) definiált, nemzetközi postai forgalomban feladásra kerülő levélpostai küldemények közül az alábbiak kezelése során vonalkódos azonosítókat alkalmaz:

- Ajánlottan feladott levélküldemények.

A vonalkódos küldeményazonosítók szerkezeti felépítése és adattartalma egységesen a következő:

Szabvány:	CODE 128 (ISO/IEC 15417 szabvány szerint)	
Adathossz:	13 karakter	
Szerkezet:	Megnevezés:	Típus
1-2.	Küldeményfajta azonosító	Karakteres (2)
3-10.	Egyedi sorszám	Numerikus (8)
11.	CDV ellenőrzőszám	Numerikus (1)
12-13.	Származási ország két karakteres, MSZ EN ISO 3166-1 szabványú kódja (HU)	Karakteres (2)

A vonalkód 1-2. pozíciójában található „küldeményfajta azonosító” értéke egységesen a következő:

Küldeményfajta	Betűjele a vonalkódban (Küld. fajta azonosító)	A típust jelző nagyméretű betűjel	Azonosítószám példa
Ajánlott levél	RR	R	RR 000 003 245 HU

A küldeményazonosító CDV ellenőrzőszámot tartalmaz. A CDV ellenőrzőszám kizárólag az azonosító „egyedi sorszám” részének (3-10. pozíció) 8 numerikus karakterére kerül leképezésre az alábbi algoritmus szerint:

- az ellenőrizendő számot balról jobbra haladva rendre meg kell szorozni a 8, 6, 4, 2, 3, 5, 9, 7 súlytényezőkkel (1.lépés),
- a szorzatokat össze kell adni (2.lépés),
- az eredménnyel el kell végezni a MOD 11-es műveletet (3.lépés),
- a maradékot ki kell vonni 11-ből, az így kapott szám lesz az ellenőrzőszám, kivéve
 - ha a maradék = 0, akkor a CDV = 5
 - ha a maradék = 1, akkor a CDV = 0.

Példa: 47312482

1.lépés	4	7	3	1	2	4	8	2
Műveletjel	x	x	x	X	x	x	x	x
Szorzószám	8	6	4	2	3	5	9	7
Eredmény	32	42	12	2	6	20	72	14
Összesen:	200							
3.lépés (MOD11)	200/11=18		Marad= 2		11-2		9	

Ellenőrző számjegy: 9

2. Vonalkód előállítási követelmények

Ezen fejezet a küldeményazonosító vonalkódok előállítására vonatkozó követelményeket tartalmazza.

2.1. Megfelelés a szabványoknak

A vonalkódos küldeményazonosítóknak meg kell felelniük a vonatkozó nemzeti, nemzetközi és postai szabványok előírásainak. A vonalkódok műszaki paraméterei tekintetében az ISO/IEC 15417 jelzetű „Information technology — Automatic identification and data capture techniques — Code 128 bar code symbology specification” című szabványban, valamint az Egyetemes Postaegyesület (UPU) „Technical Standards Manual” című technikai szabványok kézikönyvében foglaltak az irányadók, a jelen útmutató előírásainak figyelembevételével.

A vonatkozó magyar szabvány megvásárolható a Magyar Szabványügyi Testület Szabványboltjában (Budapest 1082, Horváth Mihály tér 1.; www.mszt.hu).

2.2. A vonalkód elhelyezésére szolgáló terület

A vonalkód elhelyezésére szolgáló területnek tiszta, világos, homogén, matt színűnek kell lennie.

2.3. Nyomtatási minőség

A nyomtatáshoz (a vonalkód előállításához) olyan anyagokat kell felhasználni, amelyek biztosítják a nyomtatott információ leolvashatóságát, a postai forgalomban szokásos fizikai igénybevétel esetén a használat teljes időtartama alatt. Az alkalmazott festéknek nem elmázolódó, letörölhetetlen fekete színűnek kell lennie. Az információt hordozó vonalnak és közöknek határozott kontraszttal, markánsan el kell válniuk egymástól és a háttértől. A vonalnak éles kontúrúaknak, egyenletesen telített fekete színűeknek kell lenniük.

A hibás részek és a foltok akadályozhatják a vonalkód pontos leolvasását (ezáltal a kódolt információ tartalom visszanyerését), így kiemelt gondot kell fordítani a vonalkód nyomtatásban való rendszeres előfordulásuk megakadályozására.

2.4. A vonalkód előállításához használható színek

A vonalkód nyomtatására használható színek:	
Vonalnak:	<i>Fekete</i>
Köznek:	<i>Fehér</i>

Tilos a vonalkód többféle színnel (tarkán) történő nyomtatása. Ugyancsak tilos a vonalkód negatívban történő nyomtatása, minden esetben a vonalnak sötét, a köznek világos színűnek kell lennie.

2.5. A vonalkód beltartalmának megjelenítése

A vonalkód beltartalma semmilyen belső tagolást, elválasztó karaktereket (nullák, szóközők stb.) nem tartalmazhat a hasznos információtartalom és a vonalkód szabványban meghatározott speciális karaktereken túlmenően. Az egyes karaktereket egybefüggően, elválasztás nélkül kell kódolni.

2.6. CODE-128 szabványú vonalkódos azonosító méretének optimalizálása

A kedvezőbb helykihasználás érdekében ajánljuk a CODE-128 szabványban (ISO/IEC 15417) megengedett kódoptimalizálási eljárás (a vonalkódban szereplő számok kétszeres sűrűségű - két számjegy egy karakterrel - kódolása a kizárólag numerikus karakterek „C” jelkészlettel történő ábrázolása révén) alkalmazását az előállítás során, amellyel a küldeményazonosító adattartalma minőségromlás nélkül kisebb helyen jeleníthető meg ugyanolyan modulméretű vonalkód használata mellett

2.7. Szemmel olvasható adattartalom megjelenítése

Valamennyi vonalkódos azonosító esetében a vonalkód teljes adattartalmának (a CDV ellenőrzőszámot is beleértve) közvetlenül a vonalkódjel alatt szemmel olvasható (human readable) formában történő feltüntetése kötelező. Az elhelyezés során a vonalkód és szemmel olvasható adattartalma egymástól nem elválasztható.

A vonalkód szemmel olvasható **adattartalmát** a vonalkódjel alatt, az alábbi példa szerinti szerkezeti tagolással kell megjeleníteni:

A vonalkód adattartalma:	RR000003245HU
A szemmel olvasható adattartalom tagolása:	RR 000 003 245 HU

A **szemmel olvasható adattartalom** megjelenítési követelményei:

- a vonalkód középvonalával párhuzamosan nyomtatandó, a vonalkódjel alatt központosan elhelyezve,
- a vonalkódjel alsó élétől legalább 2,0 mm, de legfeljebb 5,0 mm széles sorközzel kell elválasztani,
- szóközőkkel tagolandó

2.8. A vonalkód és az adatalemek paramétereire vonatkozó előírások

Vonalkód paramétere	
A vonalkód modulmérete:	preferált: 13,8 mil (0,35 mm), de 15,8 mil (0,4 mm) -es méretben is elfogadjuk (Táj: 10 mil = 0,254 mm)
A vonalkódot a többi adattól elválasztó bevezető és lezáró világos mezők (nyugalmi zóna) szélessége a vonalkód előtt és után egyaránt	minimum érték: a modulméret 10-szerese, azaz 3,5-4,0 mm
A vonalkód vonalmagassága	min. 12,0 mm
Az előállításhoz használt nyomtató nyomtatási felbontása legalább	300 dpi
Adatalemek paramétere	
A 'H-1005 BUDAPEST' egységes posta neve (betűtípus, méret, elhelyezés, szín)	<u>Betűtípus:</u> Avenir, <u>Méret:</u> 8pt <u>Elhelyezés:</u> vonalkód felett, a vonalkód kezdővonalától indulva balra igazítva <u>Szín:</u> Fekete színű
A Posta logo (méret, elhelyezés, szín)	<u>Méret:</u> Postafont 8pt, 9,3 x 4,6 mm befoglaló méret <u>Elhelyezés:</u> Jobb alsó sarok <u>Szín:</u> Fekete színű
A vonalkód alatt megjelenő olvasható adattartalom (méret, betűtípus, elhelyezés, szín)	<u>Betűtípus:</u> Avenir bold <u>Méret:</u> 11 pt <u>Elhelyezés:</u> Középre igazítva <u>Szín:</u> Fekete színű
A típust jelző nagy kezdőbetű (méret, betűtípus, elhelyezés, szín)	<u>Betűtípus:</u> Times New Roman, <u>Méret:</u> 56 pt., illetve 0,4 mm-es modulméret esetében 48 pt <u>Elhelyezés:</u> Bal oldal <u>Szín:</u> R – piros színű (Pantone 032U)
Típust jelző szöveg: Nemzetközi ajánlott	<u>Betűtípus:</u> Arial bold <u>Méret:</u> 8 pt, <u>Elhelyezés:</u> Bal oldalt, a nagy kezdőbetű alatt <u>Szín:</u> R – piros színű (Pantone 032U)
Kézbesítéshez kapcsolódó angol-francia nyelvű figyelemfelhívás (RR, azonosítókon): Please scan – Signature required Veuillez scanner – Remise contre Signature	<u>Betűtípus:</u> Avenir <u>Méret:</u> 6 pt, <u>Elhelyezés:</u> a vonalkód alatti olvasható adattartalom alatt, középre igazítva <u>Szín:</u> Fekete

Mint a táblázat adataiból tehát megállapítható a Magyar Posta elsősorban 0,35 mm-es modulméretben elkészített vonalkódos azonosító gyártását preferálja, azonban, ha ez nyomdatechnikailag nem kivitelezhető megfelelő olvasási minőségben, akkor a 0,4 mm-es modulmérettel készített azonosító is elfogadott. Ez esetben a megnövekedett vonalkód méret miatt a szolgáltatást jelző nagy kezdőbetű méretét

csökkenteni kell (48 pt-ra), annak érdekében, hogy a vonalkód előtti és utáni nyugalmi zóna mérete megfelelő legyen.

2.9. A vonalkódos küldemény-azonosító kialakítási formája

A Magyar Posta Zrt. az adott fajtájú küldemény-azonosítóból az alábbi kialakítási formát határoz meg.

- **egyrészes** – adattartalom csak a 74 x 26 mm-es etiketten található (vonalkódos etikett)

2.10. A vonalkódos küldemény-azonosító minták (nem méretarányos – kizárólag szemléltetés céljából)

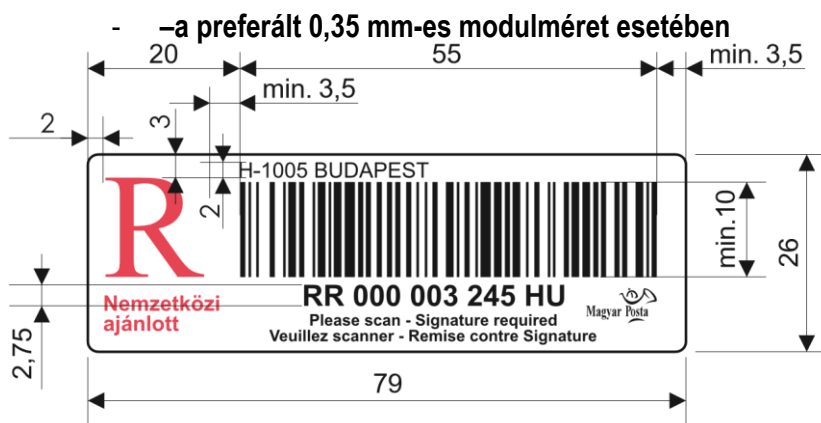
a preferált 0,35 mm-es modulmérettel:

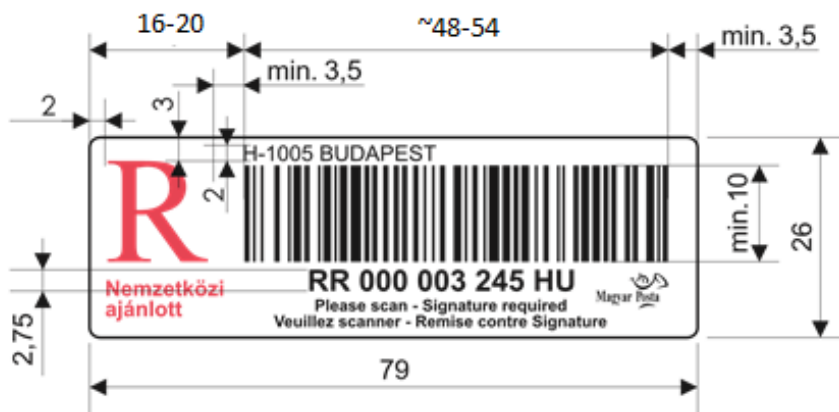
0,4 mm-es modulméretben:

2.10.1. A vonalkódos küldemény-azonosító méretei

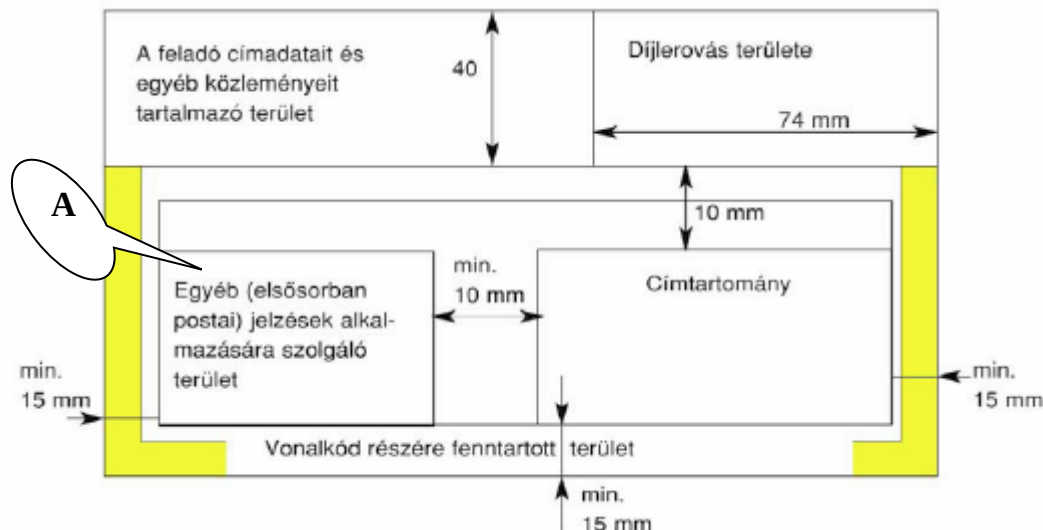
- 0,4 mm-es modulméret esetében:

3. Vonalkód elhelyezési követelmények a küldeményen

3.1. Küldeményazonosító vonalkód elhelyezése a küldeményen¹

A vonalkódos küldeményazonosítót nyomdai (nyomtatási) eljárással a levélküldemény címoldalán, a postai jelzések számára fenntartott – az alábbi ábrán „A” betűvel jelölt – helyen kell megjeleníteni.

A küldeményazonosító és a küldemény alsó széle között minimum 15 mm magasságú üres területet szükséges biztosítani (postai gépi feldolgozási vonalkód részére fenntartott terület), amely sávban semmilyen jelző, jelzés, felirat, grafika nem helyezhető el.

A küldeményazonosítónak minden esetben teljes terjedelmével a küldemény címoldalára kell esnie, vele a címzés szövegét sem teljesen, sem részlegesen eltakarni nem szabad.

A postai küldeményazonosítón kívül más vonalkód a küldemény címoldalán kizárólag a Magyar Posta Zrt. engedélyével helyezhető el!

Ablakos boríték² használata esetén a küldemény előállítás során a vonalkód a levélen, a címzett adatai felett helyezhető el oly módon, hogy a boríték ablakán keresztül mind a vonalkód, mind a címzés teljes terjedelmében jól látható és olvasható maradjon. Kétablakos ablakszélességű boríték használata esetén a vonalkód a bal oldali ablakban vagy az ablakkivágás bal oldali (feladó adatai alá eső) részén helyezendő el, ugyanez érvényes a bal oldali ablakkivágású boríték használatának esetére is.

¹ A címoldal kialakításáról bővebb információk találhatók az „A Magyar Posta Zrt. tájékoztatója a levélpostai küldemények helyes címzéséről és feladásra történő előkészítéséről” c. kiadványunkban (http://www.posta.hu/ugyfelszolgalat/helyes_cimzes).

² Ablakos borítékra vonatkozóan bővebb információk találhatók az „A Magyar Posta Zrt. tájékoztatója a levélpostai küldemények helyes címzéséről és feladásra történő előkészítéséről” c. kiadványunkban (http://www.posta.hu/ugyfelszolgalat/helyes_cimzes).

A Magyar Posta Zrt. ablakos borítékot használó szerződéses ügyfeleinek a vonalkód előállításakor, az azonosító előállítása során az alábbi eltérések megengedettek:

- A küldemény típust jelző nagy kezdőbetűt (R) fekete színű egyszínnyomással lehet megjeleníteni.
- elhagyhatók az alábbi részek: H-1005 Budapest felirat, a francia-angol szövegrész a vonalkód alatt és a szolgáltatás megnevezése felirat
- Ablakos boríték használata esetén a küldeményazonosító nyomatot körülkeretezni nem szabad.

A vonalkódos küldeményazonosító nyomdai úton történő fizikai elhelyezését az alábbi ábrák szemléltetik:

az ún. „ablakos” boríték esetében:

4. Az azonosító-tartományok kiosztása, nyilvántartása

A vonalkódos azonosítók és a küldemények egyediségét a teljes vonalkód adattartalom biztosítja. A küldeményazonosítók „egyedi sorszámai” a feladástól számított 12 hónapon belül nem ismétlődhetnek.

A szerződéses ügyfelek részére a felhasználható azonosító-tartományok kiosztását és nyilvántartását a küldemény felvételében illetékes postahely közvetítésével a Magyar Posta Zrt. kijelölt szervezeti egysége(i) végzi(k). A küldeményeket csak az adott típusú küldeményhez kiosztott azonosító-tartománynak megfelelő küldeményazonosítóval ellátva lehet postai forgalomban feladni.

A kiosztott küldeményazonosítókat az egyedi sorszáмок emelkedő sorrendjében kell felhasználni.

A feladójegyzékek (feladókönyvek) „Küldeményazonosító” rovatában a küldeményazonosítók teljes adattartalmát (a CDV ellenőrzőszámot, illetve az MSZ EN ISO 3166-1 országcódot (HU) is beleértve) fel kell tüntetni.

5. Vonalkódos küldeményazonosítók bevizsgálása, jóváhagyása

A vonalkódos küldeményazonosítók tömeges előállítása, forgalomba hozatala előtt szükséges mintapéldányokat felülvizsgálatra/bevizsgálásra és jóváhagyásra bemutatni a Magyar Posta Zrt. részére annak érdekében, hogy a vonatkozó szabványok és jelen műszaki útmutató előírásainak megfelelő bizonylatok kerüljenek a postai kezelésbe.

A felülvizsgálatra/bevizsgálásra bocsátást és jóváhagyatást a küldemény feladójának / nyomtatvány megrendelőjének kell kezdeményeznie a postai kapcsolattartója útján.

A bevizsgálás céljából a Magyar Posta Zrt. Országos Logisztikai Központ Automatizált Levélkezelési Üzem (Bevizsgáló Labor), – továbbiakban: Bevizsgáló részére kell eljuttatni a mintapéldányokat. Több gyártó esetén a mintapéldányokat gyártónként kell benyújtani

A Bevizsgáló postacíme és
egyéb elérhetőségei:

Telephely címe	Budaörs, Gervay Mihály u. 9-11.
Postacím	Országos Logisztikai Központ Bevizsgáló Labor Budaörs 1000
Telefon	vezetékes 06-1/421-7272, 06-1/767-7531 06-1/767-7533
E-mail	bevizsgalo@posta.hu

A Bevizsgáló a kapott mintapéldányokat vonalkód technikai és műszaki szempontból, a jelen műszaki útmutatóban foglaltaknak való megfelelés tekintetében, valamint postatechnológiai (a postai elfogadási feltételeknek való megfelelés) szempontjából bevizsgálja.

A Bevizsgáló a bevizsgálás eredményéről és a forgalomba hozatal jóváhagyásról, illetve a feltárt műszaki vagy egyéb problémákról az érintetteket írásban – hibás mintapéldányok esetén a hibajelenség részletes leírását tartalmazó bevizsgálási jegyzőkönyv egyidejű megküldésével – tájékoztatja a gyártó postai kapcsolattartója útján.

A vonalkódos azonosító Magyar Posta Zrt-nek történő átadása (szerződés teljesítése), illetve forgalomba hozatala csak a Bevizsgáló általi jóváhagyásról szóló értesítés kézhezvételét követően kezdhető meg.